

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Vtrùm Sacramentum Pœnitentiæ poßit esse validum & informe.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

nunquam personam illam amplius offendere. Sicque ex ipsa natura reconciliationis habetur, latius patere debere propositum, quam dolorem.

XIV.

Quo sensu doceat Concilium Tridentinum dolorem in hoc Sacramento debere excludere voluntatem peccandi.

Dices: Concilium Tridentinum sessione decima quarta, capite quarto docet, dolorem debere voluntatem peccandi excludere, sed nisi sit universalis non excludit voluntatem peccandi, ergo. Respondetur, mentem Concilii esse dolorem debere excludere voluntatem peccandi, id est, debere conjungi cum proposito universalis: unde plerumque Concilia loquuntur de dolore & proposito tanquam de duobus distinctis; sic enim Concilium Florentinum in decreto Eugenii IV. ad Armenos, & Tridentinum hoc ipso capite quarto, de hoc dolore loquens, docet debere esse detestationem de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero: sessione vero sexta, capite sexto aperte ponere videtur propositum servandi deinceps mandata, a dolore distinctum. Debet ergo esse propositum universale: unde quando non adest explicitum, debet dari implicitum, seu dolor & detestatio ex motivo aliquo generali, ut bene Coninck disp. illa quarta, num. trigesimo nono, de quo plura sectione sequente: ubi etiam quis dolor ad valorem, quis ad fructum Sacramenti requiratur.

XV.

Ex Concilio non habetur nisi requiri dolorem de peccatis, quia quis admisit.

Certe ex Scriptura & Concilio proximè citatis haberi videtur, non requiri dolorem nisi de peccatis, quæ quis admisit, ac proinde non necessariò terminari debere ad omnia; Scripturæ enim solum requirunt ut relinquamus vias nostras pravas, id est retractemus peccata quæ commisimus. Concilium etiam Tridentinum sessione decima quarta, capite quarto de hoc dolore loquens dicit continere veteris vitæ odium, citatque illud Ezechielis decimo octavo: *Projicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus pravaricari estis,* &c. quæ omnia solum requirunt dolorem de peccatis admisitis; & alioqui sequeretur, tamen in quo confitetur sola venialia, debere ipsum habere dolorem de peccatis omnibus mortalibus, quod tamen adversarii communiter negant: sicut ergo ipsi explicant Concilium, ita & nos explicare poterimus.

SECTIO SECUNDA.

Vtrum Sacramentum Pœnitentiæ possit esse validum & informe.

I.

Proponitur status præsens contritio.

HOc est, utrum dari possit Sacramentum Pœnitentiæ habens materiam & formam ad sui constitutionem requisitam, quod tamen gratiam suscipienti non conferat, quæ de causâ possit dici informe, seu non formatum, vel informatum Charitate & gratiâ justificante, sicut Disputatione sexagesima sexta de Sacramentis in genere, sectione tertiâ diximus de Baptismo & aliis Sacramentis, disputationem autem de Pœnitentiâ huc rejecimus.

II.

Ratio dubitandi est, quia dolor est pars essentialis hujus Sacramenti.

Ratio difficultatis est, quia si est informis pœnitentiâ, id accidit defectu doloris, hoc autem dici nequit; esto enim in aliis Sacramentis hoc aliquando contingat, at in Sacramento Pœnitentiæ accidere non potest, hoc siquidem tanquam partem sui includit dolorem, nam juxta Concilium Florentinum in decreto Eugenii ad Armenos materia ejus sunt actus pœnitentis, contritio & confessio, quod etiam docet Tridenti-

num sessione decima quarta, capite tertio, & quarto de Pœnitentiâ: vel ergo adest dolor, & Sacramentum est fructuosum, vel abest, & non est validum seu non est omnino Sacramentum, cum unâ parte careat.

Prima sententiâ negat posse unquam dari hoc Sacramentum validum & informe ob rationem jam positam, quod scilicet idem dolor qui sufficit ad substantiam, sufficiat etiam ad effectum Pœnitentiæ: ita Major, Gabriel, Medina, & alii, qui ad validitatem Sacramenti Pœnitentiæ requirunt contritionem, quorum sententiâ supra rejecimus. Ex aliis verò qui dicunt sufficere attritionem, tenet Vasquez quæst. nonagesima secunda, art. secundo, num. decimo tertio, & acriter defendit Coninck disp. quartâ, dub. undecimo, Præpositus quæst. secundâ, Gamachus de Pœnitentiâ capite vigesimo primo, Kellifonus quæst. nonâ supplementi, artic. primo, dub. primo, Facundez, & alii nonnulli.

Secunda sententiâ docet posse hoc Sacramentum simul esse validum & informe: ita Sanctus Thomas in supplemento, quæst. nonâ, art. primo, & in quarto, dist. decima septimâ, quæst. tertiâ, artic. quarto, quem sequuntur Thomista, Capreolus, Paludanus, Soto, Caietanus, Cano, Ledesma, & alii, Suarez hic disp. vigesima, sect. quintâ, Valentia quæst. undecimâ, puncto secundo, ubi hanc sententiâ vocat communem, Henriquez libro quarto, cap. vigesimo sexto, num. secundo, & libro quinto, cap. undecimo, num. primo & tertio, Silvester, Navarrus, Toletus, Tannerus disp. sextâ, quæst. septimâ, dub. sexto, & alii.

Variè hæc sententiâ defenditur à suis Auctoribus: dicunt aliqui non requiri ad valorem Sacramenti dolorem efficacem, sed inefficacem sufficere, & quandam velleitatem, & consequenter Sacramentum, licet sit validum, esse tamen informe defectu doloris intensivi. Alii per se requiri asserunt ad valorem Sacramenti verum dolorem & attritionem, per accidens tamen sufficere putant existimatam, etsi ex tali inadvertentiâ procedat, quæ peccatum non excludat, sed culpabilis sit, etiam mortaliter. Alii sufficientem esse dicunt attritionem existimatam, dummodo invincibiliter ignoretur esse talis. Sed contra hos omnes dicendi modos facit, tum quod Concilia ubi de hoc Sacramento loquuntur requirunt tanquam partem illius essentialem verum dolorem, seu simpliciter, talis autem non est tantum inefficax, qui tantum est dolor inchoatus & secundum quid, multo minus sufficit dolor existimatus, aut solum virtualis, sicut enim aqua virtualis non sufficit ad Baptismum, sed requiritur vera, ita nec dolor virtualis ad pœnitentiâ, sed verus & formalis requiritur, præcipue ob rationes Sect. præcedente allatas de accusatione & reconciliatione.

Antequam statuamus conclusiones notandum cum Suariorum disp. septimâ de Sacramentis in genere, sect. quartâ, & hic disp. nonâ, sect. primâ Coninck quæst. sexagesima secunda, art. primo, dub. secundo, & aliis communiter, peccatum mortale ab aliquo commissum, nunquam sine aliquâ retractatione remitti. Hoc insinuare videtur Concilium Tridentinum sessione decima quarta, capite quarto his verbis: *Fuit autem quovis tempore ad impetrandam veniam hic contritionis motus necessarius: ubi contritionem latè sumit, prout communis est etiam attritioni, ut patet ex contextu.*

Hinc

III.

Prima sententiâ negat Sacramentum Pœnitentiæ posse esse validum & informe.

IV.

Secunda sententiâ affirmat Sacramentum Pœnitentiæ posse esse validum & informe.

V.

Non eadem ratio procedens in hac sententiâ est Auctores.

VI.

Notandum, peccatum mortale commissum, nunquam sine aliquâ retractatione remitti.

VII. Hinc sequitur: Si quis duo peccata commiserit, puta furtum & homicidium, & de altero solum dolorem habeat, qui non extendatur ad aliud, etiamsi inculpabiliter id contingat, non tamen esse hominem illum dispositum ad gratiam, & ullius ex his peccatis remissionem, ut cum Suario disp. 5. sect. 1. & communi sententiâ, notat Tannerus hic, disp. 6. quæst. 6. dub. quarto, num. octogesimo secundo. Ratio est, quia cum unum mortale remitti pro hoc statu non possit sine alio, & nullum peccatum, nisi tollatur in ratione voluntarii, remittatur (congruum enim videtur ut is, qui peccando se à Deo voluntariè avertit, nisi iterum per propriam voluntatem se aliquo modo ad eum convertat peccatum detestando, in gratiam non recipiatur) cum alterum peccatum non tollatur in ratione voluntarii, illud, & consequenter neutrum remitti potest. his positus

VIII. Dico primò: Etsi Baptismus, & alia Sacramenta, licet valida, informia esse possint ratione sacrilegii, seu peccati mortalis in ipsorum susceptione commissi, id tamen de Sacramento Pœnitentiæ dici non potest. Ratio est, quia Concilia tanquam partem hujus Sacramenti requirunt propositum non peccandi mortaliter de cætero, sed qui actu in ipsâ Sacramenti susceptione committit peccatum mortale, non potest dici habere hujusmodi propositum, cum actu faciat aliquid cum tali proposito impossibile, ergo: Major probatur ex Concilio Florentino in decreto Eugenii, & Tridentino sessione 6. capite sexto, & sessione 14. capite quarto, ubi tanquam quid ad hoc Sacramentum requisitum requiritur propositum non peccandi de cætero. Unde Sanctus Gregorius homiliâ 34. in Evangelia dicit: *Pœnitentiæ est commissi plangere, & plangenda non committere.* Confirmatur: Ubi est formalis impenitentia non potest esse pœnitentiæ, ubi verò actu committitur peccatum mortale est formalis impenitentia, ergo.

IX. Ratio autem, cur in aliis Sacramentis non obstat illorum valori peccatum mortale actu in eorum susceptione commissum, est, quia dolor, aut propositum non peccandi non sunt pars illa constituens, sicut sunt pars constituens Sacramentum Pœnitentiæ, unde si in illis desit hujusmodi dolor, aut propositum, solum deest aliquid spectans ad effectum illorum, hic autem si desint, deest aliquid quod spectat ad hujus Sacramenti essentiam, sicut spectat corpus aut anima ad essentiam hominis.

X. Dico secundò: Defectu integritatis confessionis non potest hoc Sacramentum reddi validum & informe. Ratio est, quia, ut definitum est in Concilio Tridentino sessione 14. capite 5. Christus instituit integram peccatorum confessionem, & hanc ait omnibus post Baptismum lapsis necessariam esse jure divino, quod de confessione saltem formaliter integrâ intelligendum est juxta communem Theologorum sententiam: vel ergo qui aliquod peccatum in confessione omittit, id facit scienter, & novum peccatum committit, & consequenter non habet dolorem illum & propositum ad essentiam Sacramenti requisitum, juxta dicta superiori conclusione, & Sacramentum non est validum, vel id facit ex ignorantia & oblivione inculpabili, & tunc, cum confessio adhuc sit formaliter integra, habebit effectum, si ponatur dolor universalis, ut suppono, & consequenter peccata omnia retrahentur & tollantur in ratione obicis, seu interpretativè voluntarii.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

etentur & tollantur in ratione obicis, seu interpretativè voluntarii.

Dico tertio: Defectu tamen doloris, seu attritionis potest Sacramentum Pœnitentiæ esse validum & informe: ita Suarez, & alii Auctores in secundâ sententiâ citati. Explicatur conclusio: Potest quis habere dolorem de uno peccato non de alio, vel formaliter vel virtualiter, aut ratione inadvertentiæ seu oblivionis inculpabilis, aut quia illud mortale esse non putat, aut tandem quia dolor non procedit ex motivo universali, ut si quis doleret de peccato furti, exempli gratia ob peculiarem & specificam rationem furti, is certè non doleret vel virtualiter de homicidio aut adulterio, & tamen si quis duo ex his peccatis commisisset, & de altero tantum ob specialem illius peccati rationem doleret, afferret dolorem sufficientem ad Sacramentum Pœnitentiæ, modò adsit propositum universale, ut affirmat Suarez disp. vigesimâ, sect. 5. num. septimo, Tannerus disp. 6. quæst. 7. dub. sexto, num. centesimo tertio, & multi ex recentioribus, nec plus requiri videtur à Concilio Tridentino, quod sessione 14. capite quarto loquens de attritione ad hoc Sacramentum necessariâ, ait eam oriri vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu, ergo dolor ortus ex solâ consideratione turpitudinis peccati est sufficiens secundum Concilium ad hoc Sacramentum.

Probatum itaque conclusio: Ponamus aliquem accedentem ad Sacramentum Pœnitentiæ sine dolore universali, ut si doleat de uno peccato & non de alio, aut magis generatim de peccatis ob motivum reincidentiæ (idem est de motivo hominis Christiani, personæ in sacris constitutæ, &c. in casibus qui fingi possent) hic affert dolorem verum de peccato, propositum similiter universale non peccandi de cætero, quidni ergo ubi à Sacerdote profertur absolutio, verum constituetur Pœnitentiæ Sacramentum, ex parte siquidem pœnitentis ponitur vera materia, nempe confessio formaliter integra, ex parte etiam Sacerdotis ponitur vera forma, ergo &c.

Dices: Ad Sacramenti Pœnitentiæ constitutionem non requiritur solum confessio formaliter integra, & absolutio, sed etiam dolor. Contra: Hic etiam ponitur dolor, nulla autem est ratio, cur sicut sufficit confessio formaliter integra, seu quæ extendatur ad peccata, quorum quis recordatur, ita non etiam sufficiat attritio formaliter integra; primò enim attritio non requiritur nisi ut reddat confessionem, veram accusationem, quam semper comitari debet dolor de iis peccatis, quæ quis confitetur, etsi autem non sit de aliis, est tamen confessio illa vera accusatio. Deinde si quis arguat ex auctoritate Concilii Tridentini asserentis ad hoc Sacramentum requiri dolorem de peccatis: eodem modo Concilium requirit peccatorum confessionem; sic enim sessione sexta, capite decimo quarto docet Pœnitentiæ hominis Christiani post lapsum includere detestationem peccatorum, & eorundem sacramentalem confessionem, ac Sacerdotis absolutionem: Sicut ergo secundum omnes, non obstante hoc dicto Concilii, sufficit confessio formaliter integra, seu peccatorum, quæ post diligentem examinationem menti occurrunt, ita sufficiet contritio formaliter integra, cum eorundem peccatorum confessionem exigat Concilium, quorum est attritio.

XI. Defectu doloris potest Sacramentum Pœnitentiæ esse validum & informe.

XII. Ostenditur Sacramentum Pœnitentiæ posse defectu doloris esse validum & informe.

XIII. Obicitur ad valorem Sacramenti insuper requiritur dolor.

XIV.
Ostenditur
dolorem, qui
est pars hu-
jus Sacra-
menti, non
semp̄ suffi-
cere ad gra-
tiam.

Secundò probatur conclusio ratione oppositâ fundamento contrariæ sententiæ supra posito, quòd scilicet dolor, qui est pars hujus Sacramenti, sit etiam dispositio sufficiens ad gratiam: contra quod sic argumentor, & simul probo conclusionem: Dolor qui est pars hujus Sacramenti non semper est dispositio sufficiens ad gratiam, ergo non obstante hac ratione potest Sacramentum Pœnitentiæ esse validum, & tamen informe: Antecedens probatur: Dolor qui est pars hujus Sacramenti, est tantum dolor sensibilis, ergo quicumque alius dolor elicitur ab accedente ad hoc Sacramentum, concomitanter tantum sit, & non ingreditur Sacramenti constitutionem, sed tantum conducit ad illius effectum, ergo si abesset ille alius dolor, adhuc manerent omnes partes Sacramenti, & consequenter illius essentia. Ponamus itaque aliquem, qui commisit sex peccata venialia, quæ confitetur dolere etiam saltem generatim de mortali, cujus est oblitus, & consequenter illud in confessione non aperit, dolor ille de mortali non est pars hujus Sacramenti; non enim redditur sensibilis per confessionem, quæ ut suppono, tantum est de illis sex venialibus, sicque non alium dolorem reddit sensibilem quam illum de venialibus, & eodem modo ac si de iis solis doleret, vel etiam illa sola commisisset.

XV.
Declaratur
quo pacto
hic sit idem
dolor, eadem
confessio,
eadem abso-
lutio & in-
tentio, ac in
casu & va-
lido Sacra-
mento.

Tertiò probatur: Si quis commisso uno tantum peccato, de illo solo doleret, aut de solis venialibus, si illa sola commisisset, esset secundum omnes verum Sacramentum Pœnitentiæ, si illud solum peccatum, aut sola venialia confiteretur, & Sacerdos formam absolutionis cum intentione debitâ proferret, sed quando quis oblitus alterius peccati, de uno solo dolet & illud confitetur, aut de solis venialibus oblitus mortalis, est eadem confessio, eadem contritio, & eadem absolutio, quæ sunt partes essentielles hujus Sacramenti, & intentio debita, ergo est ibi hoc idem Sacramentum, sicut ubi est eadem materia, eadem anima, & eadem unio, est idem homo.

XVI.
Ostenditur,
malè ali-
quos affir-
mare, ad
valorem
Sacramenti
Pœnitentiæ
requiri do-
lorem uni-
versalem de
omnibus pec-
catis.

Dices: Non est ibi materia sufficiens; hæc enim non est quicumque dolor vel attritio, sed dolor universalis de omnibus peccatis. Contra primò, nam materia & forma hujus Sacramenti debent esse sensibiles, vel per se, vel per alteram partem, ergo solus dolor de peccato, quod quis confitetur, est pars, cum illo solus reddatur sensibilis juxta dicta superiore ratione. Contra secundò: Sicut sufficit confessio formaliter integra, quidni etiam contritio cum simili integritate, ut dictum est supra. Tandem gratis hoc videtur dici, ut fusiùs ostensum est sectione præcedente.

XVII.
Objic. Ergo
si quis sciens
omittat do-
lorem de
aliquo gra-
vi peccato,
Sacramen-
tum erit
invalidum.

Dices secundò: Ergo etsi quis sciens ac prudens omittat dolorem de uno peccato, erit Sacramentum validum; hic enim urgeri potest nostra argumentatio; nam eadem hic est confessio, contritio, & absolutio. Contra primò: Ergo si quis sciens & prudens omittet aliquod peccatum in confessione, esset verum Sacramentum; foret enim eadem contritio, confessio, & absolutio. Sicut ergo secundum omnes non valet argumentum à peccato per oblivionem aut inadvertentiam in confessione omisso, ad idem sciens omittit, ita nec à dolore inadvertenter omisso ad omittit sponte. Contra secundò: Ergo si quis vellet in genere solum confiteri, cum posset in particulâ, esset validum Sacra-

mentum, quod nemo dicit, cum tamen in necessitate sit sufficiens ejusmodi confessio.

Respondetur itaque pro omni sententiâ, si dolor de aliquo peccato sponte & sciens omittatur, Sacramentum esse nullum, quia novum committitur peccatum, tum defectu propositi universalis, ut diximus sectione præcedente; peccat enim mortaliter quisquis sciens ponit obicem gratiæ, & consequenter non potest habere propositum non peccandi. Deinde peccat defectu confessionis integræ, quia hoc ipsum peccatum tenetur in confessione aperire: quod si fingatur is qui sciens omittit dolorem de uno aliquo peccato mortali, invincibiliter ignorare necessarium esse habere dolorem de omnibus, erit Sacramentum validum. Dices: Ergo & fructuosum ac formatum gratiâ cum non ponat obicem. Respondetur, nullum quidem novum poni obicem, manet tamen antiquus, peccatum scilicet unum mortale non retractatum.

Quartò probatur Conclusio: Si quis qui ante Baptismum commisit peccatum aliquod mortale, postea scilicet suscipit Baptismum, hic ut fructuose accedat ad Sacramentum Pœnitentiæ, & veniam peccati quod ante Baptismum commisit, obtineat, debet de eo dolere, & tamen hic dolor nec est nec esse potest pars Sacramenti Pœnitentiæ, cum neque peccati illius confessio sit ejus pars; peccatum enim illud non est materia Sacramenti Pœnitentiæ & consequenter nec dolor de eo; ergo si per inadvertentiam non doleret de illo peccato, sed solum de commissis post Baptismum, esset eadem materia & forma illius Sacramenti, & tamen in eo casu homo ille non justificaretur, cum non retractaretur peccatum commissum ante Baptismum; Sacramenta enim, esto reddant ex attrito contritum, non tamen ex non attrito; ergo potest hoc Sacramentum esse validum & informe.

Hinc ergo infero, posse aliquando confessionem de solis venialibus esse validam simul & informem, quando scilicet quis existens in peccato mortali cujus non recordatur, sicque de illo non dolet, confitetur sola venialia, & de iis dolet: in hoc ergo casu confessio esset valida juxta dicta & informis ratione illius peccati mortalis non retractati.

SECTIO TERTIA.

Objectiones contra Sacramentum Pœnitentiæ validum & informe.

OBICIES primò: Requiritur ad valorem Sacramenti propositum universale, ergo & dolor universalis, ergo Sacramentum nunquam erit validum, quin etiam sit formatum, cum semper retractentur omnia peccata. Respondetur, negando primam consequentiam, & præter dicta hac de re Sectione primâ Concilium Florentinum & Tridentinum alio modo loquuntur de dolore, alio de proposito, hoc expressè requirunt ut sit universale, in illo nunquam exigunt universalitatem, quare dicunt dolorem debere esse de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero: unde constat latius patere propositum quam dolorem, cum hic tantum sit de peccato commisso, illud ad omnia peccata extendatur.

Objicit